

Bakgrund och förutsättningar

Översiktsplanen är ett dokument som beskriver kommunens prioritering kring utvecklingen av geografin. Den behandlar frågor som nya bostadsområden, nya industri- och verksamhetsområden, detaljplaner och bygglov m.m. Ånge kommuns nuvarande översiktsplan är från 2004 med tillägg från 2008, 2010 och 2013. Det är dags för kommunen att ta fram en ny översiktsplan från grunden som är anpassad för de förändringar som vi genomgått sedan 2004 och förbereder oss inför framtiden. **Tidsperspektivet på översiktsplanen är 2040.**

Under 2022 har kommunen arbetat med att samla idéer om kommunens utveckling som ska vara ett underlag för framtagandet av översiktsplanen. Detta dokument sammanställer deltagarnas tankar vid dessa två genomförda workshoparna. Temat var *"Näringslivsutveckling i Ånge kommun"*, med inriktning på elintensiv och kunskapsintensiv industri för första workshopen och handel, service, turism och enskilda företag för den andra.

Utmaningar 2022

Boende

Mark för utbyggnad
Många tomma hus
Utmanande bostadsförsörjning
Upplevd bostadsbrist
Återvändare

Kompetensförsörjning

Tillväxt av kunskapsintensiva verksamheter
Ökande kompetensbrist
Distansarbete
Återvändare

Näringsliv

Stor utpendling för arbete i Sundsvall
Många mindre lokala företag
Industriell tillväxt i kommunen

Kommunikation

Kollektivtrafik
Motordriven livsstil
Fiberutbyggnad
Mobiltäckning

Tillväxt

Ånge kommun växer igen!
Vi behöver skapa en balanserad tillväxt

Demografi

Hög ungdomsarbetslöshet
Stor andel äldre befolkning

Miljö

Striden om naturtillgångarna
Konflikt mellan vindkraftutbyggnad och boende
Klimatomställningen

Politik

Okända viljor hos markägare
Risk för politisk fragmentering
Osäker omvärld

Kultur

Brist på neutrala mötesplatser
Kommande kulturförändring
Jämställdhet
Decentraliserad livsstil

Utmaningar 2040

Boende

Inflyttningen har utvecklat bostadsmarknaden
Förtätning
Stor efterfrågan på boende i attraktiva lägen

Tillväxt

Befolkningen närmar sig 15 000

Kultur

Hur vi tar emot utifrån kommande
Ny identitet
Har vi tappat närheten

Miljö

Strid om naturtillgångar
Osäker utvecklingen av gränser mellan länder
Klimatförändringen och dess effekter
(Skogsbränder klimatflyktingar, värmeböljor, livsmedelsförsörjning)

Näringsliv

Låg arbetslöshet
Varierad arbetsmarknad med blandningar av olika branscher

Kommunikation

Vandrarhem
Kollektivtrafik
CG-vägar
Internet

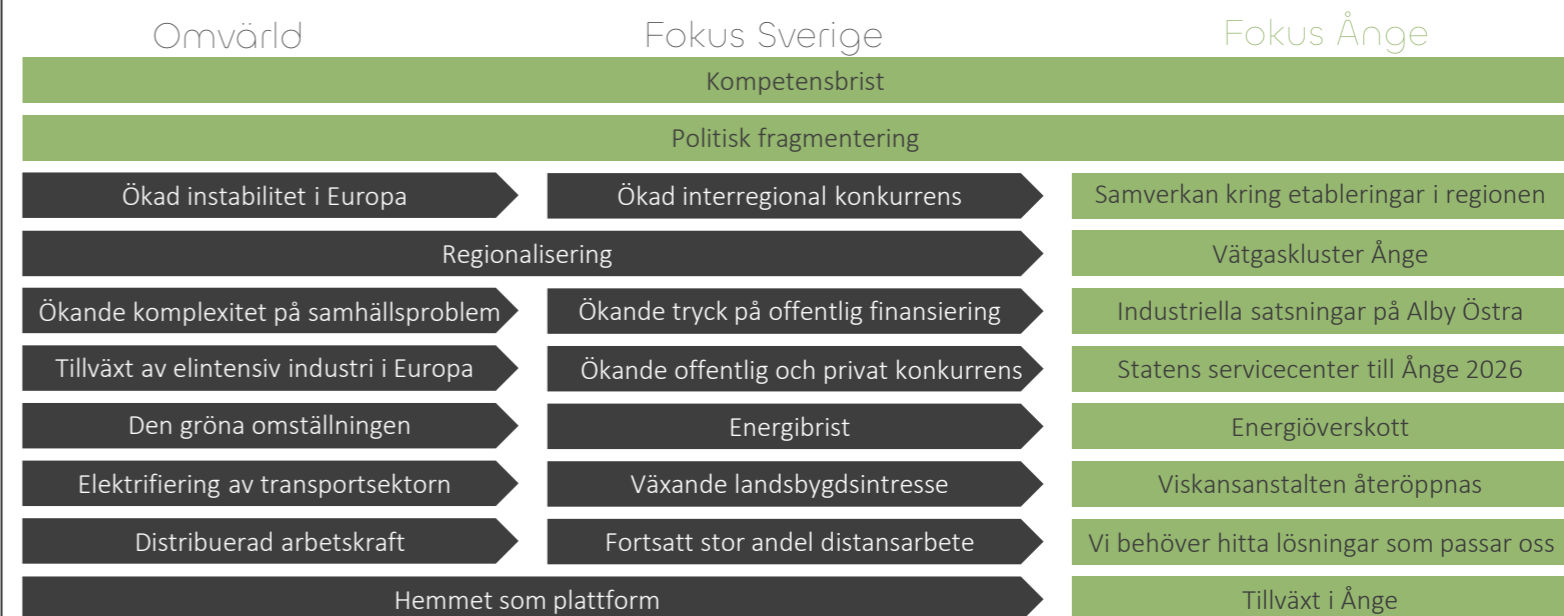
Ånge kommuns förutsättningar

Vi är budgetpressade,
vi upplever kompetensbrist,
vi har en gammal översiktsplan,
vi har en ansvarsutmaning och
vi är en liten organisation med ansvar över en stor yta

men...

vi har en positiv inställning och vilja att utvecklas,
vi är snabbbrörliga vid förändringsbehov,
vi är flexibla,
vi har en stor andel enskilda företag och
vi har ett centralt läge i Sverige.

Viktiga utvecklingar i vår omvärld

De utmaningar och omvärldsutvecklingar vi ser i vår nutid, vår framtid, vår närvärld och vår omvärld kommer ha stor påverkan på kommunens utveckling mot framtiden. Översiktsplanen behöver ta dessa i beaktning och reflektera över kommunens förändrade roll och huruvida kommunen kan agera direkt eller indirekt.

Ånge kommun kommer förändras genom ökande industrialisering och befolkningstillväxt, men också genom kulturell utveckling där relationen mellan det offentliga, det privata och medborgarna behöver värnas om.

Kommunens roll inför framtiden

- Fånga upp människors intressen oavsett engagemang
- Bygga upp motståndskraft genom företagsetableringar
- Skapa möjligheter för enkel företagsetablering
- Motverka ortsdöd
- Ta hand om mångfald
- Föra kontinuerlig medborgardialog
- Definiera inriktning för tillväxt
- Vara spindeln i nätet mellan kommunens aktörer och intressenter
- Kommunen ska vara en förebild i hållbar utveckling

Direkta handlingar

- Inventering av befintliga ytor och fastigheter
- Inventering av näringslivet i kommunen och dess behov.
- Marknadsföring av kommunens kvaliteter
- Skapa levande mötesplatser för nätverkande mellan företagare, kommun, utbildning och medborgare.
 - Skapa trivsel
 - Knyter ihop samhället
 - Skapar en attraktiv etableringsort
- Ånge och Alby blir sammanväxt med cykelbanor och uppmuntran till bebyggelse.
- Sammankoppla industrimark och vindkraft

Indirekta handlingar

- Skapa relationer till unga, de är framtidens arbetskraft!
- Skapa och existera i neutrala mötesplatser
- Arbeta för- och förespråka ett diversifierat och hållbart näringsliv

Insikter till översiktsplanen

”Det handlar om att bygga ett samhälle!”

Holistisk platsutveckling

Vi behöver ha ett holistiskt perspektiv på framtidens platsutveckling i Ånge kommun. Detta innebär att vi behöver skapa möjligheter för utveckling tillsammans mellan näringsliv, handel, industri, besöksnäring och boende. För det finns en tydlig koppling mellan dess behov och tillväxt. Om besöksnäringen ökar så ökar även näringslivet kopplat till besöksnäringen vilket skapar arbetstillfällen och möjligheter för fler personer att flytta till kommunen. Vilket skapar ökade behov av handel och service, vilket i sin tur skapar en mer attraktiv plats. Med mer attraktivitet i en plats ökar även attraktiviteten för både besökare och boende. Därför är det viktigt att den framtida platsutveckling skapar möjligheter för företag att etableras och synas, För boende att flytta in och för besöksnäringen att utvecklas och synas.

Den holistiska platsutvecklingen betyder inte att vi använder ett gemensamt arbetssätt eller en gemensam modell för alla orter eller byar i kommunen. Det betyder istället att vi tittar på de förutsättningarna som finns i de lokala samhällena och skapar de utvecklingsmöjligheterna som behövs just där för att få igång ortens besöksnäring eller näringsliv eller boende eller industrier. Baserat på den identitet som platsen utvecklar med tid.

Detta skapar en stor utmaning i översiktsplanen som innebär att översiktsplanen behöver vara ett levande dokument som beskriver hur platsen ska utvecklas och som skapar möjligheterna att enkelt genomföra den utvecklingen.

Men en plats identitet kommer utvecklas med tid. För en plats som idag kanske inte är anpassat för mer än boende kanske kan genom holistisk platsutveckling blir en plats med mer lokalt näringsliv, där de lokalt kända utsiktspunkterna eller vandringslederna eller skogarna eller fiskesjöarna börjar uppmärksammas och bli intressepunkter för besöksnäringen. Helt plötsligt har platsens identitet förändrats och därmed behöver även översiktsplanen uppdateras.

Mångkulturell gemenskap

Till 2040 förväntas kommunens befolkning öka från dagens 9 000 invånare till upp mot 15 000 invånare. Det är en ambitiös tillväxt som vi ser att vi har stora möjligheter till att uppnå. Men det finns utmaningar som kommer till följd av denna tillväxt.

Kommunen har idag en gemenskap som grundar sig i byarnas historia och generationer av familjer med bakgrund i kommunen. Men med ökad inflyttning drygt 60% av dagens befolkning så finns det en stor risk för segregation mellan det människor som har bott i Ånge kommun i generationer och de som har flyttat hit. Både för människor som har flyttat från olika platser i Sverige och för människor som flyttar hit från andra länder. Att skapa gemenskap blir väldigt viktigt för att undvika att vi skapar isolerade mikrokulturer.

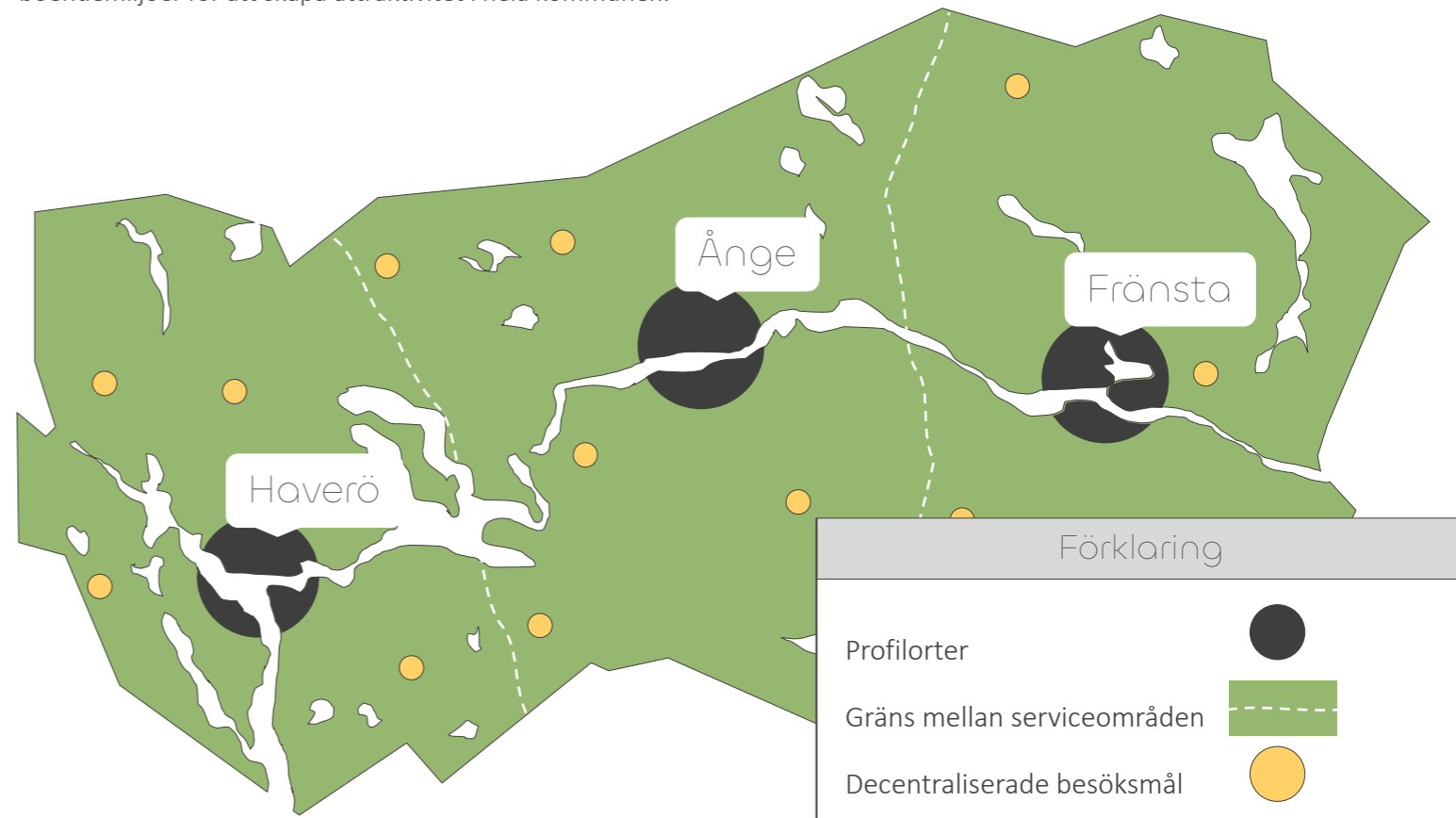
Att skapa gemenskap handlar både om att skapa mötesplatser där man kan lära sig av varandra och träffa varandra. Men också att skapa kommunikationen, och tillgängligheten där människor oavsett kulturell bakgrund, oavsett ekonomisk situation och oavsett var i kommunen de bor har möjligheten att ta sig in i den gemenskap som finns här.

Samtidigt behöver vi ta i beaktande att Ånge kommun är en decentraliserad kommun med många byar med olika kulturer inom sig. Där behöver vi också kunnat skapa förutsättningar för både den större gemenskapen i Ånge kommun, men också för integrationen in i den mer lokala kulturen.

Decentralisering av boendemiljöer

Ånge kommun är en glesbygdskommun med en väldigt stor andel av befolkningen som bor på decentraliserade platser som byar eller mindre orter, där det är långa avstånd till de mer centrala orterna och till större städer. Men oavsett var en familj bor så behöver de ha tillgång till arbete, bostäder, vård och andra tjänster. Kommunen behöver planeras på så vis att invånare kan få tillgång till allt detta oavsett vad de bor. Detta innebär att centralorter behöver kunna erbjuda arbete, bostäder för äldre samt vård och omsorg. Men vissa arbeten, vissa bostäder och vissa funktioner kan decentraliseras såsom skolor och förskolor som behöver finnas med närhet till alla boendemiljöer för att de ska kunna fungera.

Ånge kommun strävar efter att medborgarna kan bo var de vill. Idag är inte medborgarna känsliga för avståndet till arbete men avståndet till andra funktioner som skola förskola och vård kan vara kritiskt för att kunna bo var man vill. Förtätning är inte svaret på all utveckling, vi behöver utnyttja hela kommunens ytan och använda de decentraliserade boendemiljöer för att skapa attraktivitet i hela kommunen.

Profilorter

Inom kommunen finns ett flertal orter längs med Ljungan, så som Torpshammar, Fränsta, Ljungaverk och Ånge. Dessa orter spelar en viktig roll för de samhällen och de boende som finns i dess närhet. Men utvecklingen av dessa orter sker i olika takt. Där vi ser en tillväxt som är större i Fränsta och Ånge.

Vi ser att kommunen behöver utvecklas med ett antal profilorter. Dessa är centraliserade orter som utformas för den lokala miljön, den lokala befolkning och det lokala näringslivet. Som använder turismfrämjande design, näringslivsfrämjande kommunikation och medborgarfrämjande mötesplatser. Som byggs för att vara enkelt att hitta inom och som är enkelt för besökare att uppleva.

Vi ser de här profilorterna som stora möjligheter att skapa attraktiva centrum som i sin tur skapar möjligheterna för mer attraktiva områden omkring dessa profilorter såsom för byarna, eller turistattraktionerna inom dess serviceområden. Detta är viktigt för vårt decentraliserade boende och vår decentraliserade besöksnäring.

För kommunen är så stor och glesbefolkad att vi inte kan skapa en profilort överallt. Men vi kan se till att med utgångspunkt ur en profilort så kan boendet i området omkring få den service och handelsmöjligheter som behövs och de besöksnäringstestinationer som existerar i närområdet kan också få dess behov tillfredsställda.

Vi borde kunna skapa möjligheterna för en profilort i Fränsta och Ånge, och möjligen i ett framtida perspektiv även Haverö. Där vi kan se till att man kan komma ifrån en profilort med kollektivtrafik eller hyrbil eller cykel eller på annat kan ta sig till besöksdestinationerna i profilortens serviceområde.

Tillgänglighet

Ett tydligt kulturellt skifte har påbörjats. Tillgänglighet har blivit mer efterfrågat samtidigt som tillgången genom ny teknologi har ökat. Historiskt sett har de miljöer varit prioriterade för tillgänglighetsanpassning, så som butiker och offentliga miljöer, varit platser som krävs för en rimlig livskvalitet. Nu istället, ser vi hur tillgänglighetsanpassning blir vanligare och vanligare, även andra platser som normalt sett inte ses som lika viktiga. Utan platser som ses mer som livskvalitetshöjande.

Vi ser ett Ånge som 2040 har varit framgångsrika med att göra kommunen tillgänglig för alla. Så som individer med rullstolsbehov som kan ta sig fram genom S:t Olavsleden. Som personer med synnedsättning, som ändå kan uppskatta Sveriges mittpunkt. Så som tillgänglighetsanpassning av information genom skyltar som kompletteras med blindskrift, eller ljud som finns att tillgå antingen genom QR-koder och mobiltelefonen, eller på plats med installerade högtalare. Som är anpassade med språk för personer som inte har svenska som modersmål, eller som är anpassade för personer med nedsatt koncentrationsförmåga, där vi kan göra information förenklad och lättare att ta till sig. Vi ser Ånge som en kommun med en jämställd och tillgänglig offentlig miljö. Då behöver vi arbeta på att hitta nya arbetssätt nya teknologier och nya möjligheter för att tillgängliggöra kommunen för alla, oavsett behov.

Ett utvecklande företagsklimat

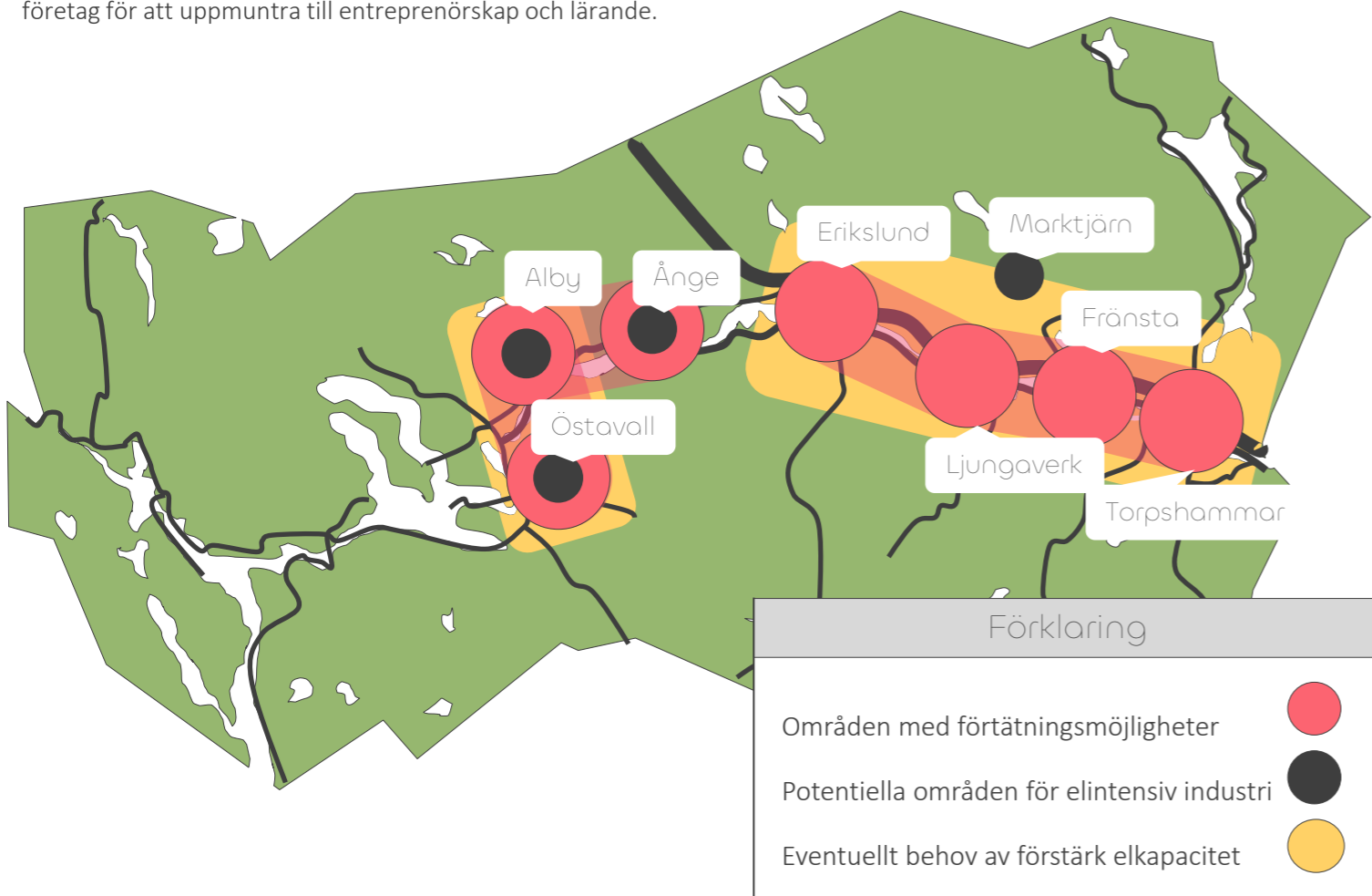
Det är kritiskt att ett utvecklande företagsklimat existerar i kommunen, i synnerhet i samband med kommunens profilorter. Företagsklimatet är en grundpelare i den holistiska platsutveckling och kommer tillsammans med översiktsplanen att bidra till tillväxt inom andra prioriterade områden, så som handel, service och turism.

Det är viktigt att det i Ånge kommun är enkelt att starta företag och enkelt att hitta lokaler för sitt företag.

Det är viktigt att kommunen har snabb handläggning och snabba beslut vilket ställer stora krav på kommunen att vara snabbriklig vid förändring.

Vi tror att det är viktigt att förbereda näringslivet på de förändringarna som de står inför genom framtidsspaning och informationsspridning.

Kommunen behöver ha större öppenhet och transparens mot näringslivet för att kunna skapa ett samverkande företagsklimat mellan kommun och företag. Kommunen behöver prata medialt om de möjligheter som existerar för att skapa företag för att uppmuntra till entreprenörskap och lärande.

Elintensiv industri

I Ånge kommun arbetar vi hårt för att skapa möjligheter för etablering av elintensiv industri. Inom kommun har vi idag ett stort energiöverskott vilket vi kan använda som hävstång för att skapa en attraktiv infrastruktur för etablering av industrier skapar arbetstillfällen och kommunal tillväxt.

Men det ställer stora krav på den infrastruktur som behöver finnas i etableringsområdet, speciellt i tillgången till tillförlitlig och högkvalitativ elkraft. Idag finns enbart ett fåtal områden som har potentialen för etableringar av elintensiv industri. Dessa är: Ånge, Alby och Östavall med potential för ett framtida område i Markttjärn.

För att skapa fungerande infrastruktur i etableringsområdena är det viktigt att vi ser till att det finns tillgång till elkraft, fibernätverk och vatten samt möjlighet för effektiva godsflöden till och från industrin. Vi behöver planera dessa industriområden för att skapa en industriell symbios där företag med liknande produkter eller med koppling till samma försörjningskedja eller grundmaterial kan existera på en och samma plats för att skapa en positionering av industriområdet.

Kunskapsintensiv industri

Den kunskapsintensiva industrin ställer inte samma krav på den tillgängliga infrastrukturen i etableringsområdet som elintensiv industri eftersom godsflödena ofta mindre och möjligheten till distansarbete är större. Därför kan kunskapsintensiva industrier placeras på de platser som är attraktiva av andra anledningar som platser med nära tillgång till kompetens.

De områden som vi ser som mest relevanta för kunskapsintensiv industri är Östavall, Alby, Ånge, Erikslund, Ljungaverk, Fränsta och Torpshammar.

Det är viktigt att kollektivtrafik och pendlingsmöjligheter är bra och fungerar och det är viktigt att möjliggöra för distansarbete genom fiberinfrastruktur både till industrin men också till boende som arbetar på distans. Men den kunskapsintensiva industrin har lägre krav på etableringsort och är därför svårare att placera ut och att bygga en plats som är anpassad för. Istället handlar det mer om att skapa möjligheterna för kunskapsintensiv industri etablera sig i hela kommunen genom kompetensförsörjning, befolkningstillväxt, distansarbete och pendling.

Behov av förstärkt elkapacitet

Till följd av befolkningstillväxt i kommunen och etableringar av elintensiv industri så förutspås ett eventuellt behov av förstärkt elkapacitet längs Ljungan mellan Torpshammar och Erikslund samt mellan Alby och Östavall.

Vår vision

Hållbar Natur

Vi är en plats för alla, med närhet till natur och gemenskap. Här ger näring och engagemang kraft till en levande bygd

Hållbar Gemenskap

Hållbar Kompetens

Hållbar vardag

Hållbar Hälsa

